

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)
Кафедра сучасної української мови

(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Основи синтаксичної номінації

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Філологія (українська мова та література)»
(назва програми)

Спеціальність

035.01 Філологія

(вказати: код, назва)

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

філологічний факультет

назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за ОПП)

Мова навчання

українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

Олена КУЛЬБАБСЬКА, доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри сучасної української мови

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=FyMFKPYAAAAJ&view_op=list_works&cstart=20&pagesize=20

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)

Контактний тел.

58-48-32

E-mail:

o.kulbabska@chnu.edu.ua

Персональний сайт науковця
Консультації

<https://kulbabska.com/news/dystantsiina-osvita>
понеділок із 16.00 до 17.00 (очні)

1. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ (призначення навчальної дисципліни)

Вивчення синтаксичних одиниць української мови в плані номінації тільки-но розпочинається в українському мовознавстві (хоча загалом із теорією номінації студенти ознайомилися на курсі „Лексикологія”). Проте найновіші напрацювання в галузі денотативної та референційної семантики зумовили потребу ознайомлення магістрантів із системним вивченням номінативного аспекту синтаксичних одиниць, їх взаємозв'язку в процесі структуруванні різностильових текстів. Теорія синтаксичної номінації тісно пов'язана з теорією номінативної деривації та кореферентності, варіантності й синоніміки синтаксичних одиниць..

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: ознайомити магістрантів з основами теорії синтаксичної номінації, з ономасіологічними характеристиками частин мови, що зумовлюють особливості синтаксування речень і зв'язних текстів, з актуальними проблемами формально-семантичних співвідношень у синтаксис та синтаксичної синонімії й кореферентності.

Практичне значення курсу вільного вибору циклу загальної (професійної) підготовки полягає в засвоєнні сучасних теоретичних знань з ономасіології, синтаксичної семантики, номінативної деривації, що сприятиме підготовці аспірантів, які досліджуватимуть українську мову в річищі антропоцентризму, стане в пригоді майбутнім викладачам філологічних дисциплін у закладах передвищої та вищої освіти, сприятиме збагаченню їхнього зв'язного мовлення.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ. „Лексикологія сучасної української мови”, „Фразеологія сучасної української мови”, „Морфологія сучасної української мови”, „Синтаксис сучасної української мови”, „Ономасіологія”, „Загальне мовознавство”, „Основи мовознавчих досліджень”.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Магістранти повинні:

знати:

- номінативні аспекти мовленнєвої діяльності загалом та синтаксичних одиниць української мови зокрема;
- різні підходи до поняття про лексичну й синтаксичну номінації;
- визначення термінопонять „номінативна діяльність мовця”, „номінативна деривація”, „кореферентність”, „функціональна еквівалентність (варіантність)”, „ситуація”, „пропозиція”;
- відмінності в поняттях „лексична / граматична синонімія”, „варіантність / варіативність”;
- типологію синтаксичних одиниць (синтаксем, простих речень, складних речень, дискурсивних висловлень);
- механізми предикації в процесі структурування різнорангових одиниць;
- ономасіологічні особливості частин мови;
- вияви формальних видозмін синтаксичних одиниць, зокрема модифікаційних і транспозитивних;
- обґрунтування варіантності синтаксичних конструкцій, зумовлених зміною структури висловлень унаслідок інтерверсії, семантичної компресії компонентів та ускладнення пропозитивних значень;
- основні функції варіантних синтаксичних одиниць у різностильових текстах української літературної мови та в живому усному мовленні.

вміти:

- використовувати отримані теоретичні знання на практиці;
- ефективно вести науковий пошук з обраної для дослідження проблеми;
- визначати номінативні відмінності синтаксичних одиниць у процесі структурування фраз;
- називати співвідносні засоби вираження різних семантико-синтаксичних відношень;
- добирати ілюстративний матеріал для словникових статей синтаксичного словника;
- правильно оформляти наукову роботу.

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни Основи синтаксичної номінації

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	I	4	120	16	14	-	-	86	4	залік
Заочна	I	I	4	120	4	4	-	-	112	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні проблеми теорії синтаксичної номінації												
Тема 1. Предмет і завдання курсу „Основи синтаксичної номінації”.	4	2	-	-	-	2	16	-	-	-	-	-	15
Тема 2. Синтаксичні одиниці в аспекті номінації	19	2	2	-	1	14	18	2	-	-	-	-	16
Разом за ЗМ1	23	4	2	-	1	16	34	2	-	-	-	-	31
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Варіантність і кореферентність синтаксичних одиниць												
Тема 1. Поняття про референційний зміст висловлень.	18	2	2	-	-	14	16	-	-	-	-	-	16
Тема 2. Синтаксична номінація і кореферентність.	19	2	2	-	1	14	18	-	2	-	-	-	16
Тема 3. Синтаксична номінація і синтаксична синонімія.	22	4	4	-	-	14	18	2	-	-	-	-	16
Тема 4. Основні тенденції, що зумовлюють варіантність і	18	2	2	-	-	14	18	-	2	-	-	-	16

формально-семантичні співвідношення синтаксичних одиниць.												
Тема 5. Модифікаційні та транспозиційні співвідношення в системі синтаксем.	20	2	2	-	2	14	16	-	-	-	-	17
Разом за ЗМ 2	97	12	12	-	3	70	86	2	4	-	-	81
Усього годин	120	16	14	-	4	86	120	4	4	-	-	111

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Об'єкт, предмет, основні поняття курсу „Основи синтаксичної номінації”. Ознайомлення з рекомендованою літературою
2	Номінативно-репрезентативна (виражальна) функція мови. Номінативні аспекти мовленнєвої діяльності
3	Поняття лексичної та синтаксичної номінації
4	Номінація: широке і вузьке розуміння.
5	Синтаксична номінація і номінативна деривація
6	Проблема похідності в синтаксисі (історична похідність і дериваційна). Причини мовних змін і варіативності синтаксичних одиниць
7	Синтаксема як номінативна одиниця. Семантична типологія синтаксем
8	Просте речення як номінативна одиниця. Структурно-семантична типологія простих речень
9	Складні речення як знаки номінації. Структурно-семантична типологія складних речень
10	Складне синтаксичне ціле і текст у світлі номінації
11	Поняття референції. Референційна концепція семантики речення та висловлення
12	Інтелектуальне моделювання події (ситуації дійсності) як основа синтаксичної номінації.
13	Основні типи референційних смислів
14	Поняття функційної еквівалентності (корелативності) мовних одиниць. Поняття про корелативні співвідношення в синтаксисі
15	Корелативність і вчення про синтаксичні трансформації та парадигми
16	Критерії корелативності синтаксичних одиниць
17	Лексичні, граматичні та комунікативні актуалізатори корелативності синтаксичних одиниць
18	Ономазіологічна близькість частин мови як основа синтаксичної номінації
19	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до уточнення, увиразнення чинних засобів
20	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до диференціації членів речення

21	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до конкретизації мовних засобів
22	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до мовної економії та спрощення синтаксичної структури
23	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до підвищення експресивності мовних засобів
24	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені актуальним членуванням речення (висловлення)
25	Типи кореферентних співвідношень (модифікаційні, транспозиційні, метатаксічні та актуалізаційні)
26	Модифікаційні співвідношення у світлі теорії синтаксичної номінації.
27	Поняття про синтаксичну транспозицію та типи транспозиційних кореферентних співвідношень
28	Інтерверсивні співвідношення мовних одиниць у світлі теорії синтаксичної номінації
29	Метатаксічні співвідношення в синтаксисі як результат номінативної деривації
30	Комунікативно-актуалізаційні співвідношення як основа синтаксичного структурування текстів різних функціональних стилів
31	Кореферентність та синтаксична синонімія. Варіативність і синонімія
32	Варіантність мовних одиниць як наслідок історичного розвитку
34	Лексична і граматична синонімія; відмінність між ними
35	Варіантність засобів вираження предикативних відношень
36	Варіантність засобів вираження атрибутивних відношень
37	Варіантність засобів вираження об'єктних відношень
38	Варіантність засобів вираження просторових відношень
39	Варіантність засобів вираження темпоральних відношень
40	Варіантність засобів вираження відношень причини, умови та допусту
41	Варіантність засобів вираження фінальних (мети), порівняльних відношень та способу дії
42	Варіантність речень, що відбивають чуже мовлення
43	Лінгвістичні засади „Словника синтаксем української мови”

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

5.4. Індивідуальні завдання

Перелік контрольних запитань і тем реферативних доповідей із навчальної дисципліни „Основи синтаксичної номінації”

№	Назва теми
1.	Предмет і завдання спецкурсу. Синтаксична номінація (наукові засади).
2.	Номінація: широке і вузьке розуміння.
3.	Лексична і синтаксична номінація. Яка відмінність між ними?
4.	Синтаксична номінація і номінативна деривація.
5.	Номінативно-репрезентативна (виражальна) функція мови.
6.	Номінативні аспекти мовленнєвої діяльності.
7.	Синтаксичні одиниці в аспекті номінації.
8.	Проблема похідності в синтаксисі (історична похідність і

	дериваційна).
9.	Основні причини мовних змін: зовнішні (загальномовні) та внутрішньомовні.
10.	Варіантність і синонімія мовних знаків.
11.	Варіантність мовних одиниць як наслідок історичного розвитку.
12.	Лексична і граматична синонімія. Яка відмінність між ними?
13.	Основні тенденції, що зумовлюють варіантність синтаксичних одиниць.
14.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до уточнення, увиразнення існуючих засобів.
15.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до диференціації членів речення.
16.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до конкретизації мовних засобів.
17.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до мовної економії та спрощення синтаксичної структури.
18.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до підвищення експресивності мовних засобів.
19.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені актуальним членуванням речення (висловлення).
20.	Поняття пропозиції у синтаксичній номінації. Основна (базова) і другорядна пропозиція в реченні.
21.	„Стягнена" пропозиція та її види у простому реченні (семантично-неелементарному).
22.	Інфінітиви як засіб стягненої пропозиції у поліпропозитивному реченні (семантично неелементарному).
23.	Дієприкметники як засіб стягненої пропозиції у поліпропозитивному реченні.
24.	Дієприслівники як засіб стягненої пропозиції у поліпропозитивному реченні.
25.	Номіналізація як спосіб стягненої пропозиції (віддієслівні та віддієприкметникові іменники).
26.	Актуалізація оцінних компонентів як спосіб поліпропозитивного ускладнення речення.
27.	Зміст поняття „інтелектуальне моделювання події" у теорії синтаксичної номінації.
28.	Співвідношення морфологізованих (спеціалізованих) і неморфологізованих засобів номінації членів речення.
29.	Поняття про кореферентність у світлі синтаксичної номінації. Типи кореферентних співвідношень у синтаксисі.
30.	Синоніміка підметів.
31.	Синоніміка присудків.
32.	Синоніміка означень.
33.	Синоніміка додатків.
34.	Синоніміка засобів вираження присвійності.
35.	Синоніміка обставин місця.
36.	Синоніміка обставин часу.
37.	Синоніміка обставин мети.
38.	Синоніміка обставин способу дії.
39.	Синоніміка обставин причини.
40.	Синоніміка обставин допусту.
41.	Синоніміка односкладних речень (різних типів).
42.	Синоніміка односкладних і двоскладних речень.

43.	Синоніміка речень з однорідними членами речення.
44.	Синоніміка речень з дієприслівниковими зворотами.
45.	Синоніміка складних речень (ССР, СПР).
46.	Синоніміка складних речень (різних типів СПР між собою).
47.	Синоніміка складних сполучникових і безсполучникових речень.
48.	Синоніміка конструкцій прямої і непрямой мови.
49.	Синоніміка парцельованих (приєднаних) конструкцій на рівні тексту.
50.	Види роботи з синтаксичними синонімами на уроках української мови в школі.

6. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Види та форми контролю

- під час виконання практичних завдань на модульних контрольних робіт;
- індивідуальну та групову (в парах і групах) роботу;
- фронтальне усне опитування, перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
- блиц-опитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, есе, доповіді, тези, термінологічні диктанти тощо);
- ведення термінологічного словника;
- практичні, індивідуальні та самостійні завдання;
- робота з діаграмами, графіками, схемами, таблицями;
- розв'язання проблемних і творчих завдань;
- взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль;
- тестові завдання;
- оцінювання домашніх завдань;
- діагностика результатів самостійної роботи;
- проведення модульних контрольних робіт.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи (поточні та модульні);
- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі тощо);
- аналітичні огляди науково-методичної літератури;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання досягнень студентів: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1–34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)							Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
5	10	5	10	10	10	10		

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Слинько І.І. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання : навч. посібн. для студ. філол. ф-тів ун-тів / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища шк., 1994. – 670 с.

Синтаксис сучасної української мови. Схеми і таблиці : навч. посібник / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кардашук, О. В. Кульбабська. – Чернівці : Рута, 1999. – 109 с.

Гуйванюк Н. В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць [Текст] : [монографія] / Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Рута, 1999. – 336 с.

Гуйванюк Н. В. Складні ускладнені речення (Теоретично-практичний блок) : рекомендований МОН України як навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. /Н.В. Гуйванюк, О.В. Кульбабська. – Чернівці : Рута, 2003. – 143 с.

Сучасна українська мова : Схеми та зразки мовних розборів. Лінгвометодичні коментарі. Тренувальні вправи та контрольні завдання. Система орієнтирів для самостійної роботи :

[навч.-методичний посібник] / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кульбабська. – Чернівці : Рута, 2004. – 168 с.

Державна підсумкова атестація з української мови та методики викладання української мови : навч.-метод. посібник / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кардашук, О. В. Кульбабська. – Чернівці : ЧНУ, 2009. – 304 с.

Категорійна структура вторинної предикації: модульний курс : навч. посібн. / О. В. Кульбабська. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 268 с.

Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні [Текст]: монографія / О. В. Кульбабська; відп. ред. Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 672 с.

Кульбабська О. В. Вторинна предикація та засоби її вираження у простому реченні [Текст] / О. В. Кульбабська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: зб. наук. праць. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2006. – Вип. 27. – С. 108–111.

Кульбабська О. В. Імплицитна предикація в поетичному тексті [Текст] / О. В. Кульбабська // Актуальні проблеми дослідження граматики та лексикології : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Вінниця, 4–5 жовтня 2006 р.) / МОН України, Вінницький держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського; ред. кол. : П. С. Дудик та ін. – Вінниця : ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2006. – С. 47–51.

Кульбабська О. В. Прикметник як вторинний предикат у структурі українських паремій [Текст] / О. В. Кульбабська // Філологічні науки : зб. наук. праць / ред. кол. : В. В. Герман (відп. ред.) та ін. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – С. 63–68.

Кульбабська О. В. Ситуація як денотат речення-висловлення [Текст] / Ніна Гуйванюк, Олена Кульбабська // Семантика мови і тексту : матеріали ІХ Міжнародної наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 26–28 вересня 2006 р.); ред. кол. : В. І. Кононенко (голова) та ін. – Івано-Франківськ : ВДВЦІТ, 2006. – С. 60–63.

Кульбабська О. В. Ономазіологічне узгодження засобів предикації в простому реченні [Текст] / О. Кульбабська // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. – Вип. 661–662 : Слов'янська філологія. – С. 101–111.

Кульбабська О. В. Поняття вторинної предикації в тлумаченні С. Смаль-Стоцького: історія і сучасність [Текст] / Олена Кульбабська // Науковий вісник Херсонського державного університету : зб. наук. праць / гол. ред. : В. Олексенко. – Херсон : ХДУ, 2015. – Вип. 22. – С. 27–33. – (Серія: Лінгвістика).

7.1. Основна

Арутюнова Н. Д. Номинация события и актуализация высказывания // Общее языкознание: Внутренняя структура языка. – М., 1972. – С. 318–320.

Арутюнова Н. Д. О номинативном аспекте предложения // Вопр. языкознания. – 1971. – № 6. – С. 63–73.

Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы. – М.: Наука, 1976. – 383 с.

Брицын В. М. Сопоставительное исследование синтаксических синонимов в русском и украинском языках. – К.: Наук. думка, 1980. – 139 с.

Вихованець І. Р. Варіантність і синонімія синтаксичних одиниць // Рідне слово. – К.: Наук. думка, 1972. – Вип. 6. – С. 21–28.

Вихованець І. Р. Знахідний-родовий у заперечних реченнях // Питання мовної культури. – К.: Наук. думка, 1976. – Вип. 1. – С. 68–73.

Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. – К.: Наук. думка, 1980. – 286 с.

Вихованець І. Р. Ранньою весною, тихими вечорами, цілими годинами // Рідне слово. – Вип. 8. – К.: Наук. думка, 1974.

Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. – К.: Наук. думка, 1988. – 256 с.

Гак В. Г. К типологии лингвистических номинаций // Языковая номинация: Общие вопросы. – М. : Наука, 1977. – С. 230–294.

Горяний В. Д. Синтаксична синоніміка словосполучень і речень // Українська мова і література в школі. – 1969. – № 5. – С. 26–28.

Гуйванюк Н. В. Проблеми граматичної синонімії сучасної української мови: Спецкурс для студентів-філологів. – Чернівці: ЧДУ, 1982. – 20 с.

Гуйванюк Н. В. Синоніміка присвійних конструкцій // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 1. – С. 45–48.

Загнітка А. Ступені і рівні применниковості // UCRAINICA, III: SOUČASNÁ UKRAJINISTIKA. Problémy jazyka, literatury a kultury. – с. 1 (IV Olomoucké symposium ukrajínistů. 28.–30. srpna 2008). – С. 17–22.

Іваненко З. І. Применникові конструкції з допустовим значенням // Укр. мова і літ. в школі. – 1979. – № 4. – С. 24–28.

Іваненко З. І. Применникові конструкції із значенням місця в сучасній українській мові. – Чернівці, 1974. – 58 с.

Іваненко З. І. Применникові конструкції із значенням причини в українській мові. – Чернівці, 1971. – 82 с.

Іваненко З. І. Применникові конструкції мети в сучасній українській мові. – Чернівці, 1975. – 56 с.

Іваненко З. І. Применникові конструкції напрямку в сучасній українській мові. – Чернівці, 1974. – 58 с.

Іваненко З. І. Применникові конструкції часу в сучасній українській мові. – Чернівці, 1967–1969. – Ч. 1. – 61 с.; Ч. 2. – 69 с.

Йова А. І. Синоніміка применників із значенням причини в українській літературній мові // Известия Крымского пединститута: историко-филологического ф-та. – 1960. – Т. 33. – Вып. 2. – С. 35–49.

Кислякова Н. О. Співвідносні форми присудка // Українська мова і література в школі. – 1980. – 310. – С. 39–43.

Колодяжний І. С. Із спостережень над синонімічними применниковими конструкціями // Українська мова і література в школі. – 1955. – № 5.

Кононенко В. И. Синонимика синтаксических конструкций в современном русском языке. – К.: Наук. думка, 1970. – 143 с.

Кубрякова Е. С. Номинативные аспекты речевой деятельности. – М. : Наука, 1986. – 158 с.

Мельничайко В. Я. До питання про граматичну синоніміку // Укр. мова і літ. в школі. – 1970. – № 9.

Шмелева Т. В. Пропозиция и ее репрезентации в предложении // Вопросы русского языкознания: Проблемы теории и истории русского языка. – М., 1980. – Вып. 3. – С. 131–137.

Шмелева Т. В., Шмелев А. Д. Прагматические аспекты теории референции // Языковая деятельность в аспекте лингвистической прагматики. – М., 1984. – С. 97–136.

Шукіна І. Применники причинової семантики: структура і функції // Українські применники: Синхронія і діахронія : пробний зошит / за ред. проф. А.П. Загнітка. – Донецьк : ДонНУ, 2003. – С. 130–161.

Явір В. В. Неузгоджені означення, виражені непрямыми відмінками іменників та їх стилістичні особливості // Українська мова і література в школі. – 1975. – № 11. – С. 42–49.

Языковая номинация (Общие вопросы). – М., 1977. – 359 с.

7.2 Додаткова література

Вихованець І. Р. Чекати чого? що? чи чекати на що? // Питання мовної культури. – К., 1963. – Вип. 3. – С. 64–68.

Войцехівська В. Г. Варіантне керування дієслів // Культура слова. – Вип. 21. – К. : Наук. думка, 1981.

Габка К. Об изучении синтаксической синонимии // Рус. яз. за рубежом. – 1986. – № 1. – С. 70–73.

Гуйванюк Н. В. Засоби вираження присвійності в українській мові. – Чернівці: Вид-во Чернівецького ун-ту, 1975. – 20 с.

Гуйванюк Н. В. Прийменникові конструкції з присвійним значенням // Українське мовознавство. – 1979. – №7. – С. 41–47.

Гуйванюк Н. В. Родовий приналежності в сучасній українській мові // Укр. Мовознавство. – 1982 – № 10. – С. 41–48.

Дремов А. Ф. Системная теория падежа и предлога в практике преподавания русского языка как иностранного // Мир русского слова. – Вып. 3. – 2001. – С. 13-20.

Загнітко А. П., Данилюк І.Г., Ситар Г.В., Щукіна І.А. Словник українських прийменників. – Донецьк: ТОВ ВКФ „БАО”, 2007.

Золотова Г. А. Синтаксический словарь: Репертуар элементарных единиц русского синтаксиса. – М.: Наука, 1988. – 440 с.

Мельничайко В. Я. Робота з граматичними синонімами на уроках української мови в 4–8 класах. – К. : Рад. школа, 1975.

7.3. Інформаційні ресурси

1. Кульбабська О. В. Персональний сайт науковця: <http://kulbabska.com/for-students>
2. Дистанційна освіта. Режим доступу: www.chnu.cv.ua
3. Вікіпедія Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki
4. ukrainskamova.narod.ru/Links/Syntaks/218.HTM
5. www.ukrlib.com.ua/sochm/printout.php?id=542
6. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>).
7. Бібліотека української поезії (<http://poetry.uazone.net>).
8. Просвіта (<http://www.internet.net.lib>).
9. Бібліотека «Українського міста» (Чикаго) (<http://ukrtown.com.library>).
10. UkrLib (<http://ukrlib.com.ua>).
11. Сучасна українська література (<http://ukrlit.kma.mk.ua>).
12. Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>).
13. Український центр (<http://ukrcenter.com>).
14. Історія України (<http://www.uahistory.cjb.net>).
15. Мережева бібліотека української літератури (<http://www.ukrib.km.ru>).
16. <http://www.day.kiev.ua>.
17. <http://www.chl.kiev.ua>.
18. <http://ukrainskamova.narod.ru>
19. [http://www.akademia – ps.com.ua](http://www.akademia-ps.com.ua)
21. [http://www.vintest/org.ua](http://www.vintest.org.ua).
22. <http://www.multikulti.ru>